

Arkivalisk kontrol vedr. nedrivning af bygning i Kulturmiljø nr. 137, Snaptun Kystby

At Snaptun har en vigtig placering understreges af at der har været fæstningsværker både mod sydøst ved Hundshage antageligt fra krigen 1807-14 og nordvest ved Hesteodde anlagt under svenskekrigene i 15- og 1600-tallet.

De fisk der blev fanget fra Snaptun blev dels solgt til oplandet, så kom opkøbskvaserne og aftog fisken og dels fra deres exportforening. I 1942 startedes en filetfabrik i Snaptun.

Ved Snaptun var der 3 udskibningsbroer, toldbroen, havnen og en privat hørende til Tønballegård. Frem til 1936 var havnen i Snaptun kun en stenmole, men i 1936 byggedes den rigtige havn. De to andre moler er sløjftet, men de havde virket som høfder, der modvirkede at havet gnavede sig ind på landet.

Da det var præsten i Glud, der også passede kirken på Hjarnø var der Færgefart hertil. Der var også forbindelse til Endelave, om vinteren som slædefart, når isen var tyk nok.

Jorden i Bjerre Herred er gennemgående god, og der blev avlet meget korn og en del blev eksporteret til særlig til England og Norge. Udlastningen foregik mest over Snaptun og Fakkegrav; det var billigere end at få det over Horsens eller Vejle. Når der kom skibe blev kornet kørt ned til stranden og lastet i pramme og sejlet ud til skibene. Da det var ret store forretninger med kornhandler, opstod tanken om at bygge kornpakhuse. I 1857, under kornslagsperioden, blev de store kampestenspakhuse ved Snaptun og Fakkegrav så bygget. Pakhuset i Snaptun blev bygget af Horsens Købmænd. Der var et stort malteri i Pakhuset. Ved Snaptun var der en krambod; den lå i krohuset i kælderen. Inventaret fra den første høkerbutik findes på Glud museum. Bygningen er fredet.

Ved Snaptun var der også et toldsted. Der var ansat en kontrollør og to rorsbetjente. Tidligere skulle alle skibe til Horsens bordes af toldvæsenet, senere gik man fra dette og der var kun en kontrollør i Snaptun.

Før staten overtog lodseriet tog skibene gerne stedkendte mænd ombord for at komme sikkert gennem Hjarnøsund, der ikke er helt let at besejle.

Som der står i Hedensted Kommunes udpegning af Snaptun Havn som kulturmiljø: Mange af husene ved havnen har tidligere været beboet af fiskere. Dette ses af de murede udhuse, der oprindeligt blev anvendt til vedligeholdelse af fiske redskaber, og som har loftsrum til opbevaring af net og andet fiskeudstyr.

Det har ikke været muligt at finde kilder vedrørende huset på Kastanievej 13 i Glud Museums eller lokalarkivets arkivalier. Men ser man på huset og forholder den til ovenstående beskrivelse, så passer den ret præcist på det pågældende hus. Sandsynligheden for at huset er opført og har været anvendt af en fisker er stor.

Huset er opført i røde mursten med brændte fuger og hvide bånd under og omkring vinduer og døre. Huset har udskåret træværk i gavlene og kvisten, en form for træværk som genfindes i andre huse langs kysten i Snaptun. Til huset hører to udhuse, der ligger vinkelret på boligen, som et u, med en lukket gård væk fra vandet. Især det ene udhus mod syd bærer præg af at være et gammelt udhus anvendt med fiskeri for øje. Udhuset fremstår i dag hvidmalet, men under malingen kan man stadig se de brændte fuger, som i boligen. Huset har sortmalet trempel, der huser et loftsrum. Den gamle dobbelte port ind til bygningen er bygget som dobbelte revledøre (med spor efter mange udlusninger) og har bevaret de gamle jernhængsler.

Huset er bygget i en tid hvor fiskeriet blomstrede og har arkitektoniske træk til fælles med et par andre bygninger i rækken langs vandet.

I Hedensted Kommunes udpegning af Snaptun Kystby som kulturmiljø, har Hedensted Kommune angivet at kulturmiljøet er sårbart overfor ændringer i arkitektur, havneanlæg, veje og omgivelser.

I Snaptun er der så vidt vides aldrig foretaget en vurdering af bygningernes bevarings værdi og derfor er ingen bygninger i Snaptun udpeget som bevaringsværdige.

Glud Museum anbefaler at Kulturmiljøet gennemgås og at der udpeges bevaringsværdige bygninger indenfor kulturmiljøet, der kan være med til at sikre kulturmiljøets egenart. Bevaringsværdierne i kulturmiljøet og for de udpegede bygninger bør beskrives grundigt.

Lola Wøhlk Hansen
Museumsinspektør